

VILÁGÖSSÁG

KOLOZSVAR,
1917 szeptember 17, szerda

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM
233. szám

Szlovák fasisták meg akarták gyilkolni Benes elnököt

Külföldről irányított messzeágazó összeesküvést leplezett le a csehszlovák rendőrség

PRÁGA. — Néhány nappal ezelőtt közölte a Csehszlovák belügyminisztérium, hogy Masaryk külügyminiszter és két miniszter-társa ellen bombamerényletet kíséreltek meg. Az eddig még ismeretlen tettesek nyomravezetőinek félmillió csehkorona jutalmat tűztek ki.

Most ennél jóval nagyobb szabású ügy foglalkoztatja a csehszlovák rendőrhatalmasokat. Amint a szlovák belügyminiszteri megbízott hivatalosan közli, Szlovákia területén messze elágazó, veszedelmes összeesküvés nyomára jöttek rá.

A politikai nyomozhatóságoknak már hosszabb ideje tudomásuk volt arról, hogy Szlovákia területén jól megszervezett állam- és demokráciellenes földalatti szervezet működik. A nagy apparátussal lefolytatott nyomozás aztán szeptember 10-én eredménnyel járt. Sikertelenül igyekeztek elfogni egy volt Hlinka-gárdistát, aki annakidején az SS kötelességében részt vett a szlovák partizánok elleni harcban. Ez az egyén hamis iratokkal rejtőzött már hosszabb ideje Szlovákia területén.

A kihallgatás hamarosan kiderült, hogy a régen keresett földalatti fasista mozgalom szálait tartják a kezükben. Az első nyom alapján aztán a rendőrség nekilátott az összeesküvés felgöngyölítéséhez. Számos házkutatást tartottak és eddig 80 embert vettek őrizetbe. Megtalálták az összeesküvés titkos rádióállomását és nyomát. Rengeteg fasista röpírt, fényképfelvételek és sokszorosításra váró híryanag került a nyomozóhatóságok kezébe.

A nyomozás adataiból kiderült, hogy a fasista összeesküvés merényletet készítették elő Benes köztársasági elnök ellen s fegyveres felkelést terveztek a köztársaság megdöntésére. Terveik között szabotázs és terrorcselekmények végrehajtása is szerepelt.

Az összeesküvés nagyrésze a volt Hlinka-gárdisták sorából került ki. A nyomozás azt is megállapította, hogy az összeesküvést külföldről irányították.

RATIFIKÁLTAK AZ OLASZ BÉKESZERZŐDÉST

Párisban a négy nagyhatalom képviselőinek jelenlétében ratifikálták az olasz békeszerződést. A hivatalos aktus mindössze három percig tartott. A békeszerződés hétfőn éjfélkor lépett életbe.

Az angol és amerikai megszálló csapatoknak 90 napon belül el kell hagyniuk Olaszországot.

EGYPTOM MEG SEM KISERLI AZ ENSZ ELE VINNI IGAZÁT

Az egyiptomi kormányküldöttség elhagyta Amerikát. Nokrászi pasa miniszterelnök kijelentette, Egyiptom kérését, hogy az angol csapatok hagyják el az országot, nem is terjesztik az ENSZ elé.

A Szovjetunió, Lengyelország és Szíria támogatják kérésünket, de a nyugati blokk államai mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák egyiptomi jogos kérésünk teljesülését — mondotta.

35.000 MILLIOMOS 6 ÉS FELMILLIÁRD CSEHKORONÁT KELL ADJON AZ ASZÁLYOS VIDÉKEK LAKOSSÁGÁNAK

A csehszlovákiai politikai pártok meggyeztek abban, hogy az aszálygyújtotta vidékek lakosságának feljuttatására szükséges hat és félmillió csehkoronát az ország 35.000 milliómossa fedezze.

Ez a határozat a Kommunista Párt álláspontjának győzelmét jelenti.

AZ ENSZ HEZ FORDULTAK A GÖRÖG SZABADSÁGHARCOSOK

Markosz tábornok, a görög szabadságharcosok hadseregének főparancsnoka, felhívással fordult az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez, kérve, hogy a nagy-

gyűlés hallgassa meg a görög demokratikus hadsereg kiküldöttjeit. A beadvány megállapítja, hogy az amerikaiak és angolok beavatkoztak a görög belügyekbe s a terrorista monarchista fasista rendszert támogatják nyíltan. A beadvány határozottan leszögezi, hogy a görög szabadságharcos hadseregnek semmiféle külföldi hatalommal sincsenek kapcsolatai és senkitől, semmiféle támogatást nem kap, hanem egyedül saját erejére támaszkodva küzd. A továbbiakban kéri az ENSZ-t, hogy támogassa a szabadságharcosokat a független, demokratikus görög kormány megalakításában.

A demokratikus görög pártokat magabafoglaló EAM közleményt adott ki, megállapítva, hogy Szofusz liberális pártja a monarchistákkal együtt folytatja a terror az amerikai kormány utasításai alapján.

— Szofusz kormánya az angolszász imperializmus eszköze és feladata a görög függetlenség tényleges felszámolása.

A kormány hajlandó együttműködni Görögországnak amerikai katonai támogatással való kiépítésében.

MARSHALL-ÉS TRYGVE LIE BESZÉDE

Az ENSZ ma kezdődő közgyűlésén, mint ismeretes, elsősorban a balkáni kérdést és a palesztinai ügyet vitatják meg. Az ENSZ közgyűlésének előestéjén Marshall amerikai külügyminiszter rádióbeszédében fejtette ki álláspontját, hangsúlyozta, hogy minden eszközzel megragad Görögország „függetlenségének megvédését”.

Mialatt Marshall ilyen kijelentéseket tesz, a görög nép, a demokratikus hadsereg zászlai alatt harcol a Marshallék kreatúrái ellen.

Trygve Lie, az ENSZ főtábornoka is beszédet mondott. Szerinte ez az ülésszak helyreállítja az ENSZ szervezetébe vetett bizalmat. Hangoztatta, hogy a nemzetközi helyzetet korántsem látja olyan su-

lyosnak, mint ahogy azt egyesek beállítani szeretnék. Véleménye szerint a nagyhatalmak ma közelebb állanak egymáshoz, mint 1920-ban.

ELETBELÉPETT A BÉKE SZERZŐDÉS

Hétfőn életbeléptek a volt csatlósállamokkal kötött békeszerződések. Ezzel Olaszország, Románia, Magyarország, Bulgária és Finnország visszanyerték teljes függetlenségüket.

A békeszerződések szövegét hétfőn délelőtti helyezték letétbe Moszkvában.

Ebből az alkalomból a magyar köztársaság elnöke, Tildy Zoltán rádiószózatot intézett Magyarországnak népehez, hangsúlyozva, hogy Magyarország lojálisan és becsülettel teljesíti a békeszerződést.

Jugoszlávia és Bulgária követét, Magyarország politikai megbízottját fogadta Groza miniszterelnök

BUKAREST. — Groza Péter miniszterelnök szombaton délelőtt a miniszterelnökségen külön megbeszélésre fogadta Medacovic Dane Jugoszlávia, Ganef Bulgária bukaresti nagykövét, valamint Gyöngyösi Istvánt, a magyar köztársaság bukaresti politikai megbízottját.

ANGOL KÉPVISELŐK LATOGATTAK MEG A KÉPVISELŐHÁZAT

Petre Constantinescu-Jasi és Aurel Popov, a képviselőház alelnökei fogadták szombaton délután a képviselőházat meglátogató két angol képviselőt: T. Beamich és E. H. Keeling képviselőket. A két angol képviselőt Holman, Angolország bukaresti politikai képviselője is elkísérte a képviselőházba.

Az angol konzervatív párt két képviselője hosszasan érdeklődött a demokratikus román parlament munkája iránt.

MILYEN SZÖVETKEZETEK VESZNEK RÉSZT A RUHÁFÉLÉK SZÉTOSZTÁSÁBAN?

A kereskedelmi- és ipariügyi minisztérium úgy határozott, hogy a pontrendszer szerint kiutalandó ruházati cikkek és lábbelik árusításával a kijelölt kereskedéseken

kívül főképp a szövetkezeteket bízzák meg.

A határozat értelmében az erdélyi megyében Kolozsvárt és Gyulafehérvárt a Victoria, Szatmáron a MÁGISZ Brassóban az Auróra, Marosvásárhelyt a Robot, Nagyváradon a Szedosz, Tordán a Cultura, míg Szamos megyében a Somesul szövetkezetet bízzák meg a ruházati cikkek és lábbelik árusításával.

A romániai fogyasztási szövetkezetek federációja, amelyhez a fenti szövetkezetek is tartoznak, már megkezdte a szövetkezetek részére az árucikkek szétosztását.

E hét folyamán kijelölik azokat a kereskedéseket is, amelyek a fizetések alkalmazottak áruval való ellátásában résztvesznek. Erre vonatkozóan a megyei gazdasági hivatalok tettek előterjesztést a minisztériumnak.

SZABÁLYOZTAK AZ ELBOCSÁTOTT ALKALMAZOTTAK JOGAIT

Azokra a fizetéses alkalmazottakra vonatkozóan, akiket augusztus 15-e előtt bocsátottak el állásukból, az ország gazdasági helyreállításával megbízott miniszterközveti bizottság, a következő határozatot hozta:

Ezeknek az alkalmazottaknak járandóságait 15 napra az új munkabéreknek megfelelően kell kifizetni, míg a felmondási időnek 15 napon túli részére eső járandóságait a felmondási időpontban érvényben lévő munkabéreknek megfelelően kapják meg stabilizált lejtőre átszámítva.

Az az alkalmazott tehát, akit augusztus 15 előtt bocsátottak el, de kéthónapi felmondási idővel rendelkezik, 15 napra stabilizált lejtőben úgy kapja meg járandóságait, mintha ma is alkalmazásban lenne. A hátralévő hat hétre a stabilizált lejtőre átszámítva a megelőző munkabérek alapján utalják ki járandóságát.

A BURGONYA ÉS AZ IDEI UJ TENGERI ÁRA

Az ipar- és kereskedelmi minisztérium a 3 százalékos foltos és 16 százalékos nedvességű szokvány tengeri árat kilónként 4 lejtőben állapította meg, a Pignoletto-tengeri ára 4 lej 15 bani, a Cincantin-tengeri ára pedig kilónként 4 lej 20 bani.

A burgonya nagyban a termelőnél 2 lej kilónként, vasutállomáson vagy a termelőhöz legközelebb eső berakodó helyen 2 lej 30 bani kilónként.

A manista hazaárulók példás megbüntetését követelte a volt politikai foglyok gyűlése

KOLOZSVAR. — A Népvédelem nagyteremben szombaton délután 6 órakor tartotta meg első gyűlését a volt politikai foglyok és volt politikai deportáltak kolozsvári csoportja.

Megnyitójában az elnöklő Kohn Hillel dr. hangsúlyozta, hogy a szövetség tagjait nem csupán baráti kapcsolatok fűzik össze. A harcok mult nemcsak összekapcsol, hanem kötelez is.

Reccanuné Papp Ilona titkári jelentésében beszámolt a helyi vezetőség eddigi gazdasági és politikai munkájáról, a végzett segélyezéséről. Bejelentette, hogy a szövetség e hónapban megnyitja modern gyermekvédő otthonát a volt politikai foglyok és a jelenlegi aktív harcossok gyermekei számára. Jelentést tett a nemzetközi szervezet augusztusi varsói értekezletéről, amely főleg Görögország megsegítését teszi kötelességgé.

Ezután dr. Kohn Hillel részletesen beszámolt arról a harci kampányról, amelyet a Népvédelem, a Volt Politikai Foglyok Szövetsége és a Görögország megsegítésére alakult Országos Bizottság e hó 20-30-ai között országosan rendez.

Minden nemzetnek becsületbeli ügye és léteérdeke — mondotta — a görög szabadságharc megsegítése. Minden ország léteérdeke a fasista maradványok és a reakció háborús provokációjának megsemmisítése. Semmi sem segítheti jobban a görög hőseket, mint az a tudat, hogy azokat a reakciós erőket, amelyek Európában szabad országait Görögország sorsára akarják juttatni, felszámolják. Dr. Gonda Miklós ismertette a harci kampány főbb teendőit és kolozsvári programját és felhívta a gyűlést a görög szabadságharcosok azonnali megsegítésének megkezdésére.

Egymásután jelentették be tömeges segítségüket a kampányhoz a Dermata, a Belga, Napokémia és még sok kolozsvári üzem volt politikai fogly munkásai. Dr. Hirsch Gábor 500.000 lej értékű gyógyszer ajánlott fel a Napokémia részéről a görög szabadságharcosoknak.

Ezután egyhangú lelkesedéssel fogadták el a gyűlés határozatát, amely minden szövetségi tagnak személyes kötelességévé teszi a görög szabadságharc teljes erőből való támogatását. Követeli Maniu és társai ellen a hazaárulási per sürgős napirendre tűzését és mindazonnak példás megbüntetését, akik az országot Görögország sorsára akarják juttatni. Követeli a Maniu-féle volt Nemzeti Parasztpárt vezetői által összeharcolt vagyonok elkobzását.

A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Keseri emlékek

Fokozatosan szokunk csak hozzá a stabilizáció után előállt új gazdasági és pénzügyi helyzethez. Onkéntelenül is összezavarjuk a számokat átszámítjuk az új árat a régi lej értékére s akarva-akaratlanul mindegyre belegabalyodunk a jelenségek megítélésébe.

Azok akik komolyan gondolkodnak, mégis tudják és vallják, hogy az infláció eltűnésével valami rendkívül rossz tünt el életünkben s a pénz értékének állandósításával jobb korszak kezdődött. A nagy többség azonban ezt még nem érzi és nem is értékeli eléggé, hiszen — az ember könnyen felejt — a mai problémák már-már elfelejtették vele, hogy milyen is volt az infláció, hogy élünk akkor és mennyit szenvedtünk. Arra már egyáltalán nem is gondol, hogy vajon mi okozta az inflációt s a tömegek végtelen szenvedéseit. Pedig nagyon is gondolni kell ezekre.

Gheorghiu-Dej ipar- és kereskedelemügyi miniszter a stabilizáció végrehajtója, világosan rámutatott ezekre a kérdésekre emlékeztető rádióbeszédében.

„Az infláció az antoncséanus háboru idején kezdődött” — hangsúlyozta. Ez az, amiről egy pillanatra sem szabad megfeledkeznünk. Egy néptelen háboru fedezése szintén újabb és újabb terheket rótt az országra s e terheket az akkori rendszer természetesen a dolgozók nyakába zúdította. A növekvő kiadásokat a néptől elvont javakkal fedezték, a nemzetgazdaságot pedig a harcokban szóták szét okatlanul. A megfeszített ipari termeléssel és azáltal, hogy gépek utánpótlásáról nem gondoskodtak, majd a bombázások következtében teljesen tönkretették az ipart, a közlekedést s ez mind megannyi új megpróbáltatást jelentett a nép, a dolgozók számára. Közben pedig, mert a növekvő kiadásokat állandóan fedezni kellett, újabb és újabb nézkiöbcsátáshoz folyamodtak, higitották a lejt.

A háboru befejezése után a reakciós kormányzatok 1945 márciusig kormányon lévén, tovább folytatták a háborus és reakciós pénzügyi és gazdasági politikát s így a Groza-kormány már egy teljesen leromlott ipart, tönkrement közlekedést, elértéktelenedett pénzt örökölt s ezzel együtt a reakció által is nagymértékben támogatott spekulánsok siserahadát. A pénzügyi és gazdasági kormányzatban még hosszú ideig befolyással bíró reakciós erők, a rossz hitelpolitika, a hitelek helytelen felhasználása, a meglévő kevés tőkénél spekulatív célokra való felhasználása, a kiegyensúlyozatlan költségvetés nemcsak hogy nem emelte, vagy javította a helyzetet, de szükségképpen egyre csökkentette a népi tömegek vásárló erejét. Így jutottunk oda, hogy ez év júliusára a vásárlóerő az 1938-as 18—20 százaléka रहant.

Miközben tehát felborult a költségvetés, amit a Nemzeti Bank csak újabb és újabb pénzkiöbcsátások útján próbálgatott helyrebillenteni s miközben állami vonatkozásban csaknem lehetetlenné vált a külkereskedelem folytatása s a nagy munkáslétszám ellenére is pangott az ipar, a tömegek egyre szűdeletesebb nélkülözések közé kerültek s eljutottunk oda, hogy sem a munkás, sem a tisztviselő nem tudta egy heti szükséges élelmét sem biztosítani havi keresetével. De nem volt jobb helyzetben a dolgozó földművelésség sem. Egész évi keresetével sem tudta megvásárolni legszükségesebb gazdasági és ruházati felszerelését. Csupán a spekulánsok gazdagodtak, de olyan ütemben, hogy már követni sem lehetett a millióik és milliárdjaik számát.

Az új pénzügyi és gazdasági helyzetben, mely a stabilizáció után következett be, nem szabad ezekről a keseri emlékekről megfeledkezni. Nem szabad, mert csak így tudjuk megbecsülni a stabil lejt s csak így tudjuk felogni, miért kell minden erőnkkel küzdeni azok ellen, akik reakciós, egyéni érdekből az árak emelésével, a termelés szabotálásával és a híreszteléssel nehezen megteremtett, új értékálló pénzünket szeretnék tönkretenni. (d. gy.)

Épülnek a népi kollégiumok!

A Magyar Népi Szövetség ifjúságának kiáltványa nem maradt visszhangtalan. Kolozsvári ifjúsági szervezetünk kezdeményezésére Kalotaszéken, Barátságban és Kisbácsi községben megalakultak már azok a bizottságok, amelyek mozgósítják a falvak lakosságát a kolozsvári népi kollégium megteremtésére.

E bizottságok munkája nyomán a falusi szervezetek tagjai mindenütt gyűléseket, szindarabot rendeznek és azok jóvődelmét a kollégium javára fordítják. Ugyanakkor Kolozsvár MNSZ-ifjúsága Dacsuly András Mórincz-kollégista irányításával, valamint a kerületek lelkes ifjainak segítségével a legsürgősebb teendőket végzik.

A szatmári Magyar Népi Szövetség is teljes erővel hozzáfogott egy népi kollégium felállításához. A munkálatok irányítására Farkas Kálmán helyettes tanfelügyelőt kérte fel. A szatmári népi kollégium ügyét őszintén támogatja Nyisztor József polgármester is. A szatmári egyetemistáknak egy lelkes csoportja is bekapcsolódott a szervezési munkálatokba. A csoport vezetője egy kolozsvári Mórincz-kollégista.

A szatmári népi kollégium megteremtése nemcsak annak a 10—20 parasztyermeknek az ügye, aki majd oda bekerül, hanem ügye mindazoknak, akik egyetértéssel abban, hogy népünk az értelmiségnek, a nép értelmiségének kell lennie, ezt viszont csak úgy érjük el, ha minél több szegénysorsú parasztságnak a gimnáziumok padjaiba. A romániai demokrácia biztosította a népkollégiumok létesítését, éljünk a joggal demokráciánk, népünk javára.

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET, hogy a pénzbeváltás előtti hátralékaikat a beváltási kulcs szerint átszámítva, valamint a szeptember havi előfizetési díjakat mielőbb rendezni sziveskedjenek, nehogy lapunk folytatolagos küldése fennakadást szenvedjen.

FIZETIK AZ AUGUSZTUSI NYUGDÍJAJUKAT. A pénzügyigazgatóság a nyugdíjak kifizetését a következő sorrendben eszközölte: Ma, szeptember 16-án 1—500, szerdán, szeptember 17-én 501—1000, csütörtökön, szeptember 18-án 1001—1500, pénteken, szeptember 19-én 1501—2000, szombaton, szeptember 20-án 2001—2500, hétfőn, szeptember 22-én 2501—3000, míg szeptember 23-án 3001-től felfelé. A pénzügyigazgatóság felszólítja a nyugdíjasokat, hogy nyugdíjaikért csakis a kitűzött napokon jelentkezzenek.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAMI MAGYAR TANNYELVU TANÍTÓKÉPZŐINTÉZET felhívja a Kolozsváron lakó, vagy tartózkodó összes leánytanítványait, hogy szeptember 17-én, szerdán délután 4 órakor saját érdekében pontosan jelenjenek meg az intézetben.

MÉG LEHET JELENTKEZNI A KENYÉRFEJADAGÉRT. A város közellátási hivatalának vezetője felhívja mindazon kolozsvári lakosoknak a figyelmét, akik nem tagjai valamely ellátószerveznek, hogy kenyér- és másélelmiszerjádajukért szeptember 20-án este 7 óráig még feliratkozhatnak az előírt jegyzékre bármelyik élelmiszerkereskedésben. A jelentkezők vigyék magukkal rendőri bejelentőlapjukat, valamint közellátási jegyüket. Itt írjuk meg, hogy a város közellátási hivatala a tegnapi nappal már megkezdte az ellátószervekhez nem tartozó lakosság részére a kenyér szétosztását. Mindazok, akik az újabb határidőig nem jelentkeznek valamelyik előírt üzletben előjegyzés végett, azok kenyérellátásban nem részesülnek.

HADIFOGOLY HIRADÓ. Bonta Béla üzeni Nagyváradra, Szabó Béla pedig Kolozsvárra hozzátartozóiknak, hogy még a Szovjetunióban vannak és várják hazaszállításukat.

240 DARAB NAPOLEON-ARANYAT, 34 darab különféle aranyérmét, 63 darab aranygyűrűt, 5 arany angol fontot, 10 darab osztrák huszokoront, 28 darab márkás aranyérmét, nagymennyiségű törtaranyt és 54 ezer stabil lejt találtak Pataki András nagyvárad-i ékszerész lakásán, a kátyha füstesatornájában elrejtve. Pataki kihallgatása során bevallotta, hogy a hatalmas értéket kisebb-nagyobb tételekben Magyarországról csempészte át, Fodor Sándor nevű üzlettársával közösen. Az értékeket elkobozták, Pataki és társát őrizetbe vették és folytatják ellenük az eljárást.

VERESS PÁL, Kolozsvár város alpolgármestere a tegnapi nappal elfoglalta hivatalát. Az új alpolgármester a napokban sajtóterre kezleten ad programot.

AZ EME MÉHÉSZETI VANDORGYŰLÉSE szeptember 17-én, szerdán délután 5 órakor Blahunka Lajos méhészetében lesz, a Cipariu Porumbescu-utca 21 szám alatt. (A Holdvilág-utca első mellékutcája jobbra). Vendégeket szívesen látnak. A belépés díjtalan. A kezdő méhészek részére szeptember 17-én szerdán délután 5 órakor kezdődik a tiznapos méhészeti tanfolyam. A beiratkozóknak szándékozók jelentkezzenek szerda délig a Majális-utca 22 szám alatt, az EME-nél.

SZAKMUNKÁSOKAT KERES a nagyvárad-i „Carpatia” hordó készítő üzem. Az érdekeltek jelentkezzenek a munkaerőt elhelyező és irányító központnál: Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

(*) **HÁZASSÁGI HIR.** Lázár Sándor kereskedő és Bak Annyal, tanítónő Szucsággal, folyó hó 13-án házasságot kötöttek.

MENNYI A BORBÉLY- ÉS FODRÁSZMUNKÁSOK BÉRE? Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium augusztus 15-től kezdve a borbély- és fodrász-iparban dolgozó munkabéret a következőképpen állapította meg: I. osztályú borbély, fodrász, festő és pedikűröző havi 4174 lej, II. osztályú munkás havi 3339 lej, I. osztályú manikűröző és borbély-fodrászgyakornok havi 3026 lej, II. osztályú manikűröző 2713 lej.

VAJAT HAMISÍTOTT Deák János nagyvárad-i páci árú. Az eladásra kínált vajba 50 százalék tört burgonyát kevert. Letartóztatták és megindították ellene az eljárást.

HALÁLLAL VÉGZŐDÖTT A TÁNCMULATSÁG Nyárádmagyaros községben. Iszlai József községi lakos és fivére, Iszlai László ittas állapotban a zene fölött öszszeszólkoztak Mihály Péter rendezővel, aki rendreutasította két kötelező embert. Iszlai József kést rántott és Mihály Péter mellébe döfte, aki a nagy vérvesztéségtől a helyszínen meghalt. A gyilkost és fivérét a csendőrség letartóztatta és átadta a marosvásárhelyi ügyészségnek.

(*) **ORVOSI HIR.** Dr. Kesse nőgyógyász lakik és rendel Erzsébet-ut 8 szám alatt.

Kolozsvári mozik műsora:

CAPITOL: Fernander a világ körül. Zenés, kacagató vígjáték.

CORSO: Javitás miatt zárva.

RIO: Boszorkányt vettem feleségül. Fredric March és Veronica Lake. Hely-árak: 20, 16 és 11 lej.

ROYAL: Magam utját járom.

SELECT: Stan és Bran. Oxfordi diákok.

URANIA: Éjjeli támadás. Főszerepben: William Boyt.

Tízmilliárd lej értékű cukrot feketéztek el az arad-freidorfi cukorgyár igazgatói

Ítélet a nagyvárad-i család adóhivatali tisztviselők ügyében

TEMESVÁR. — A gazdasági ellenőrző hivatal nagyarányú cukorpanamát leplezett le. Megállapították, hogy Papazian Bedros, az arad-freidorfi cukorgyár vezetője 5000—6000 kiló cukrot feketézett el a gyár termeléséből. A cukrot különként 1—2 millió lejért adta el és körülbelül 10 milliárd régi lejt vágott zsebre.

Bűnös üzeméről tudomással birt H. B. Fringhian, a gyár vezérigazgatója is, aki részese volt a feketepiacon eladott cukor árából. A vizsgálat széles körben folyik és szenzációs letartóztatások várhatók. A kemény bírói

ítélet, amely a feketézőkre vár, keserűvé fogja tenni részükre a cukrot.

SULYOS BÖRTÖNRE ÍTÉL-TEK A NAGYVÁRADAI ADÓHIVATAL CSALÓ VEZETŐIT

A tábla most hirdetett ítéletet Sarkadi Gyula adóellenőr, Abrudnád Rudolf adóhivatali főnök és Mihalache Gheorghe adóhivatali pénztáros bűnperében. Az adóhivatal vezetőit — mint megirtuk — 12.000 stabil lejjel megvesztették és ezért a Lechner-féle szörmeárgyártól régi lejben — a

határidő után — elfogadták a cég adóját.

Sarkadi Gyulát, a bűncselekmény értelmi szerzőjét megvesztetésért 5 évi sulyos börtönre, a stabil lej ellen elkövetett merényletért külön 4 évi börtönre és mellékbüntetéséért 5 évi hivatalvesztésre ítélték. Abrudnád és Mihalachet megvesztetésért egyenként 3—3 évi sulyos börtönre, szabotázásért fejenként külön 2—2 évi börtönre, politikai jogokat pedig 3—3 évre felfüggesztették. Az összes vádlottakat az államnak kártérítés megfizetésére is kötelezték.

Világosság-Sport

Féltucat gólt kapott a Vasas Bukarestben

Ökölviadal az U-Ciocanul mérkőzésen Az NB I. ötödik fordulójának eredményei

KOLOZSVÁR. — Az NB I. ötödik fordulójában sok meglepetés született. A kolozsvári csapatok közül csak az Universitatea tudott, pankrációs küzdelem után győzni, a Dermata szigorú 11-el veszített, míg a Vasas Bukarestben féltucat gólt kapott. A börgyáriak csatársora számos kitűnő helyzetet hagyott kihasználatlanul, míg a Vasas védelme megint „átjáró ház” volt, csatársora pedig nem átütőképes.

Universitatea—Ciocanul 2:1 (1:1). Az első gólt a Ciocanul szerzi meg Bartha révén. Az egyetem csapat Ambru öngóljával egyenlített. A második félidőben Coracu szerzi meg a győztes gólt. A játék kemény. Medrea dr. kézzel fogja Farkast, Höffling, majd Roman elterülnék a heves összecsapásban. A játékvezető erélytelen. Moisescu és Roman összecsapnak. Roman hátulról Moisescuba rug. A játékvezető kiállítja Romant, Luca dr. pedig a közönség előtt testi fenyegetést alkalmaz kiállított klubtársával szemben. Durva játék közben Bartha dühében rálép a földön fekvő Cristea kapusra. Medrea dr. kézzel érinti a 16-oson belül a labdát, a megítelt 11-est Siclován a kapufának lövi, a vizszipartanó labdát Bartha lövi ismét a kapulecsnek.

A mérkőzést Daju (Temesvár) erélytelenül a szabályokat helytelenül alkalmazva, gyengén vezette. Tudása még a másodosztályú mérkőzések vezetésére sem elégséges.

Dermata—CFR (Temesvár) 1:0 (0:0). Góltalan félidő után a második félidőben tulzsigoruan megadott 11-el győzött a hazai vasutas csapat. A Dermata végig egyenrangú ellenfele volt a CFR-

nek, de csatárai lövését nem kísérte szerencse.

Juventus—Vasas 6:0 (3:0). A kolozsvári munkáscsapat vezetőinek balkezes politikája következtében újabb szégyenletes vereséget szenvedett. Kolozsvár labdarúgó sportja eddigi jó hírnevét már-már helyrehozhatatlan csorbát ejt a Vasas vezetőségének eljárása. Elvonalbéli játékosok helyett gyenge képességű, gyakorlatlan vidéki játékosokkal kísérletezik a vezetőség. A csapat kipróbált erőit: Farmatit, Váczi eladta, Kovács IV.-el nem tud megegyezni, megfelelő utánpótlásról pedig nem gondoskodott. Erélyes és szakavatott kézzel kell rendet teremteni a Vasas labdarúgó szakosztályánál, mielőtt a hullámok végleg össze-csapnak a feje felett és a Vasas lelkes hívei — kiábrándultak — a sorozatos kudarc és a hozzá nem értő vezetés miatt — végleg el nem fordulnak nagymultu kedveit egyesületüktől. A Vasasnak ezzel a csapattal nincs mit keresnie az NB I-ben.

A Juventus tetszésszerint érte el góljait. Góllövők: Flamaropol 3, Jordache, Pricop és Titi Popescu.

ITA—Hadsereg 7:0 (3:0). Az ITA iskolajátékkal, Kovács 4, Bonyhádi, Stieblinger és Dumitrescu góljaival győzött.

CFR (Bukarest)—Medgyesi MSC 6:1 (3:0). A vasutas csapat Marian 3, Filotti 2 és Stoja góljaival győzte le a gyengén játszó MMSC csapatát, amelynek egyetlen gólját Humis szerezte.

Dermagant—Szabadság 1:1 (1:0) Nagy küzdelem után, igazságos eredmény. A marosvásárhelyiek gólját Csiki, a nagyváradiakét Váci szerezte.

A Dermata kosárlabdacsapata szép játékkal nyerte meg első NB I-es mérkőzését

KOLOZSVÁR. — A Dermata kosárlabdacsapata első NB I-es mérkőzését a nagyvárad-i Carmen ellen 39:30 (20:11) arányban megnyerte. A mérkőzést a börgyáriak sporttelepén tartották meg. A játék szép, a küzdelem heves volt. Kosárdobók: Serban 13, Rajk 10,

nagyvárad-i Carmen csapatától 13:12 (9:5) arányú vereséget szenvedett. Kosárdobók: Székely Kató 4, Nagy Márta 4, Kiss Rózi 3, Molnár Erzsébet 2, illetve Krijstye 7, Rostás Ilona 3, Vajda Jolán és Albu Anna. A mérkőzést Koós és Hotye vezették.

Barátságos mérkőzésen a Dermata női kosárlabda csapata a

Balszerencsével vereséget szenvedett Bécsben a magyar csapat

Ausztria—Magyarország 4:3 (2:1)

BÉCS. — A Práterben 60.000 néző előtt a magyar csapat meg nem érdemelt vereséget szenvedett.

Körner szerzi meg a vezetést, majd Hahnemann eredményes. Szusza szerzi meg az első magyar gólt.

Szünet után szakmápráztató játék közben Szusza kiegyenlített, majd Egressi beadását kapásból a hálóba vágja. Hahnemann műeséséért a játékvezető igazságtalanul 11-est ítélt, amit Binder védhetetlenül vág a hálóba 3:3. A magyar csapat a kiegyenlítés után visszaesett. Binder fejesgálja az osztrákokat, jutatta győzelemhez. A mérkőzést Galeatti (Olaszország) vezette. Bécsben az Ausztria—Magyar-

ország ifjúsági mérkőzésen az osztrákok 2:1 (1:1) arányban győztek.

Budapesten a Budapest—Bécs

SPORTHIRADÓ

A Magyarország—Svájc közötti atlétikai viadalon a magyarok a pontversenyben 96:71 arányban győztek. A vasárnapi eredmények: 200 m.: 1. Goldoványi 21.8 mp. 10.000 m.: 1. Szegedi 32 perc 36.2 mp. 2. Biró 32 perc 36.4 mp. Kupaévesek között: 1. Németh 55 m. 95 cm. 400 m. gát: 1. Guiste (Svájc) 55.5 mp. 2. Kiss 56 mp. Magasugrás: 1. Walli (Svájc) 190 cm. 2. Lehoczky 186 cm. Gerely-

vetés: 1. Várszegi 65 m. 35 cm. 4x400 m. váltófutás: 1. Svájc 5 perc 21.5 mp. 2. Magyarország 5 perc 21.7 mp.

Nem Kárpáti Károlyt, az olimpiai magyar birkózóbajnokot gyilkolták meg Budapesten utcai verekedés közben — amint azt egyes lapok tévesen közölték —, hanem a hasonló nevű Kárpáti Károly ökölvívót.

A VICTORIA Szövetkezet

u ólagos kenyér előjegyzéseket fogad el az összes fiókjaitokban 1947. csütörtök szeptember 18 déli 12 óráig.

150 méter a kolozsvári gáz-bevezetési munka első napi eredménye

KOLOZSVAR. — A földgáz bevezetésének munkálatai — bár még nem áll elegendő gépi erő az önkéntes rohammunkások rendelkezésére — gyors ütemben haladnak. A betonvágást még csak egyetlen vágógéppel végzik, mégis hétfő estig, két délután, 150 méter hosszúságú vezeték-ágyat ástak ki a Derma-gyár és

a vasúti műhely önkéntes munkásai. A hét végén a „Sonametán-vállalat” újabb kompressor gépeket állít munkába, így minden valószínűség szerint rövidesen megsokszorozódik a munkateljesítmény.

A „Sonametán” vállalat naponta 150 folyó méter cső lefektetését

tervezi, az önkéntes munkások — amennyiben a megfelelő gépi segítséget megkapják — napi 250 méter árkot fognak ásni.

Az önkéntes munkára nemcsak a fizikai dolgozók jelentkeztek, de a szabadfoglalkozású értelmiségiek, köztük elsőnek az ügyvédek is, részt akarnak venni a gázbevezetési munkában.

Szeptember 20-ig minden nyugdíjas köteles igazolni iskolai végzettségét, felesége és kiskorú gyermekei életkorát

A nyugdíjkifizetés sorrendjében kell a nyugdíjasoknak okmányait bemutatni a pénzügyigazgatóságnak

KOLOZSVAR. — A bukaresti nyugdíj főpénztártól megérkezett a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz 43.000—1947 számú rendelet, amely az új nyugdíjak kiszámításáról intézkedik.

A rendelet értelmében a nyugdíjasok nyilatkozat-kérvényt kötelesek kitölteni, amelyhez a szükséges nyomtatványt a pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya díjmentesen bocsátja az igényjogosultaknak rendelkezésére. A nyomtatványt szeptember 20-ig mindenki köteles kitölteni és bélyeg nélkül a pénzügyigazgatóságnak visszaadni.

A nyilatkozatot csakis az igényjogosult állíthatja ki.

Az iskolai végzettség bizonyítására minden egyes nyugdíjas köteles a nyilatkozatához mellékelni az iskolai bizonyítvány hivatalos, vagy a pénzügyigazgatóság részéről hitelesített másolatát.

Abban az esetben, ha a jelenlegi nyugdíjas, vagy a nyugdíjazott tisztviselő utóda nincs abban a helyzetben, hogy iskolai végzettségét igazolja, a nyugdíj-főpénztár a következő szabályt állította fel:

a) Mindazonkál a volt tisztviselőknél, akiknek munkaköre gyakornoki, vagy ennél alacsonyabb volt, iskolai végzettségként 4 elemi iskolai osztályt állapítanak meg.

b) Négy középsikolai végzettséget állapítanak meg az olyan volt tisztviselőknél, akik gyakornoki, vagy ennél magasabb hivatalot viseltek. Kivételek a bírói testület volt tagjai, tanügyi tagok, tisztviselők és ehhez hasonló, ember- és állatorvosok s végül a papok.

Mindazok a volt tisztviselők, akik a hivatalukhoz szükséges végzettségen kívül más, magasabb képességgel rendelkeztek, mint amilyent hivataluk megkövetelt, helyzetüket hivatalos okmányokkal kötelesek igazolni.

Azok a nyugdíjasok, akik 1945 március 6-a után, az új köztisztviselői szabályzat életbeléptetése után mentek nyugdíjba, a végzettségükre vonatkozó okmányok bemutatásának kötelezettsége alól mentesek.

A nyugdíjigogosultak nyilatkozatukban fel kell tüntessék feleségük és kiskorú gyermekeiknek a nyilatkozat aláírása idejében betöltött éveik számát.

Nyugdíjigogosultak utódai (özvegyek és törvényes képviselők) nyilatkozatukban özvegyek részére csupán a betöltött éveket, míg kiskorú gyermekeknél a nevet és a betöltött évet is fel kell tüntessék.

A nyilatkozatban foglalt minden egyes adatot a pénzügyigazgatóságnak igazolnia kell.

A pénzügyigazgatóságok szeptember 30-ig kötelesek azokról a nyugdíjasokról is hivatalból nyilatkozatot kiállítani, akik nyilatkozatot nem nyújtottak be és az elhalt, vagy eltűnt nyugdíjasokról is táblázatot kell készíteniük.

A rendelettel kapcsolatban a kolozsvári pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályának vezetője a következőket mondotta munkatársainak:

— Kolozsváron a nyugdíjak újjászámításához szükséges nyilatkozatokat az augusztusi nyugdíjak kifizetésekor, tehát szeptember 16-tól 23-ig bezárólag fogjuk olyan sorrendben kiosztani, amilyen sorrendben a nyugdíjasok illetményükért jelentkeznek. Minden nyugdíjas hozza magával az iskolai végzettségét igazoló eredeti bizonyítványt, és másodpéldányát, kiskorú gyermekek születési anyakönyvi kivonatát, valamint azokat az okmányokat, amelyekkel helyzetüket igazolni akarják.

— Minden nyugdíjas köteles személyesen jelentkezni, hogy nyilatkozatát és állapotát igazolja. Tekintettel az idő rövidségére, mindenki a kitűzött sorrendben és időben keresse fel a hivatalt, viszont a kitűzött időben pontosan, okmányokkal felszerelve mindenki jelenjék meg. A nyugdíjakat a jövőben az új megállapítás szerint fizetik és így minden nyugdíjasnak érdeke az előírások pontos betartása. Az iskolai bizonyítvá-

nyokról készítenő másolatot a hivatalunk fogja hitelesíteni és így a nyugdíjasoktól a közjegyzői hitelesítést —

Uj vezetősége választott az aranyostordamegyei Magyar Népi Szövetség Tisztozat a tordai MNSz is

TORDA. — Az aranyostordamegyei MNSz tisztújító nagygyűlése nagy érdeklődés mellett zajlott le, amelyen az országos MNSz központot Szepesi Sándor központi szervezőbizottsági tag képviselte.

Dégi József beszámolója után Szepesi Sándor politikai beszámolót tartott. A stabilizációról beszélve, a következőket mondotta:

— A stabilizáció megvédéséért az aranyostordamegyei magyarság épp olyan kemény és elszánt harcot kell vívjon, mint a vetési- és betakarítási kampányért. Annak dicséretes eredménye a záloga, hogy a megye többségét kitevő földművelés megvédi a stabil lejt is, gazdasági életünk alapját.

rendelet értelmében — nem követeljük, — fejte be tájékoztatását a nyugdíjosztály vezetője.

Ezután került sor az új vezetőség megválasztására. Elnök Csiki János mérnök, alelnökök Pálffy Miklós szentmihályfalvi paraszti-író és Kovács Ferenc tordai kisiparos.

A vezetőség nevében Csiki János adott új munkatervet, amelyben legelső helyen a szervezeten belül meghuzódó demokrátaellenes elemek eltávolítása és a stabil lejt megőrzése szerepelt.

A közgyűlés után a vezetőség demokrátaellenes magatartás miatt Fogolyán István cselelaki intézőbizottsági tagot, Vásárhelyi István marosludasi földbírtokost és Finta Andor volt EMGE kirendeltségi vezetőt kizárta a Magyar Népi Szövetség tagjai közül.

A nagy történelmi per éle

Románia népeinek történetében még sohasem került sor ilyen nagyjelentőségű perre, mint amilyen Maniu és összesküvő társainak felelősségrovonása a törvény előtt. Gondoljuk csak el: négy teljes évtizede szerepel Maniu a közéletben s társainak neve is összenőtt mindazzal, ami ezen a tájon a népek ügye-baja volt. A múlt kerül itt ítélőszék elé, mindnyájunk bizonytalansággal és keserűséggel átélte multja, s a döntés népeink e napokban megérelmélő teljes öntudatának fokmérője lesz.

Mert Maniu és társai félreérthetetlenül jelentik azt az önző csoportot, amely e földet saját népe és az együttélő más nemzetiségek rovására háromszor is a nyugati imperialista tőkéskezére akarta átjuttatni, gyarmati sorsot szánván románnak és magyarnak egyaránt. Először 1918-ban sikasztotta el Maniu és vezérkara népeink nagy szociális eszméjét, amikor reakciós ék szerepét juttatta az orosz és magyar forradalommal szemben ennek az országnak. És sikerült is egyfelől segédkezni nyújtania a legelső európai jobboldali rendszer, az ós-faszimusz kialakulásának Horthy-Magyarországon, másfelől pedig vasfüggönyt eresztie a Dnyeszter mentére, hogy szabadon mérgezzenen itt tömegeket népeket minden rágalom és hazugság, amit az emberi haladás ellenségei gyártottak az új világot építő Szovjetunió ellen.

Másodszor is sikerült a nagy ület. Egyre több, egyre súlyosabb terhelő adatok bizonyítják, hogy Maniuék feltűnő barátkozása Zelea Codreanu zöldingesével éppen úgy nem volt véletlen politikai találkozás, mint ahogyan Maniu kihívó közfogása a vádlottak padjára került Antonescu tábornaggal sem volt politikai előzmények nélkül való udvariassági gesztus...

Mihalacheról, a Maniu-féle összesküvő perüljárt repülő-követéről tudjuk is, hogy a nagy kaland, a Transznisztria és Krímet igénylő terjeszkedés önkéntes katonája volt! A kuszóbönálló nagy per fogja megmutatni, hogy Maniu politikai kilik-jének a németek kiszolgálásában s a szerencsétlen román nép feláldozásában milyen volt az igazi szerepe.

Harmadszorra azonban eső-döt mondott Maniu mindig rejtélyesnek és megfoghatatlannak színezett, valójában azonban annál közönségesebb politikai manőverezése. Megint zsolnába akart állni, megint eladta volna az országot s annak külön is minden porcikáját az idegen tőkésnek. Megint meg akarta akadályozni, hogy ezen a földön munkájának gyümölcsét maga élvezhesse a feltörekvő, iparosodni, művelődni vágyó lakosság. Megint „paraszttálmán”-ot akart, új jobbágytáborát a dollár és a font hájaskezü urai számára. Ezért voltak a Maniugárdisták magyargyilkosai, majd munkásellenes kirohanásai is, erre volt jó a rémhírterjesztés, a titkos ugraverkezés, a szabotázs, az ujrapikezés gáncsolása — amíg aztán elfogyott mindenütt a türelem s az egykori bálványok új öntudatra ébredt népeink ítélőszéke elé kerültek.

Addig járt a korszak a kutra, amíg most eltörik. Maniu és cinikusai nem ellenék többé a román népek. S ha így tesz pontot a négyévtizedes népbolondítás végére a szabadságára és függetlenségére ébredt román nemzet, mit kellene most nekiünk tennünk azokkal a gyászmagyarokkal, akik a szárazajtai székelek vére árán is a román reakció és Horthy egykori összejárásának szellemében kerestek és találtak közös frontot Maniuekkal népeink közös felemelkedése ellen!

Ujabb halálos gázolás Kolozsváron

KOLOZSVAR. — Ujabb halálos kimenetelű gázolás történt vasárnap az esti órákban a Deák Ferenc-utcában. A Bethlen-utóból kihaladó 254-es kolozsvári rendszámú személyautó, amit Dandós László sofőr vezetett, elütötte Tusana Adolf Budai Nagy Antal-utca 53. szám alatt lakó 74 éves öreg asztalosmestert. A szerencsétlenül járt ember két keze és lába eltört. A helyszínre érkező mentők életveszélyes sérülésekkel azonnal a kórházba szállították, de nem sikerült már megmenteni az életnek és hétfőn a déli órákban meghalt.

A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy az autó fékje nem működött és a halálos gázolásért a felelősség a vezetőt terheli. A gázoló sofőrt őrizetbe vették. Az eljárás folyik.

A sorozatos halálosvégű közlekedési balesetek teljesen indokoltá teszik, hogy a rendőri hatóságok a rendelkezésükre álló leg-erélyesebb eszközökkel járjanak el

mindazon gépjárművezetők ellen, akik magatartásukkal, felelőtlen-ségükkel egyenesen életveszélyes- sé teszik a kolozsvári utcákon való gyalogközlekedést.

A hétfői nap folyamán meg is kezdődött a beígért közlekedési razzia és reméljük, hogy az érelyes intézkedéseknek meg is lesz a kellő eredménye.

Osztályozás után a hadifoglyokat hazahozzák a foksányi táborból

BUKAREST. — A Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottsága a következő közleményt adta ki: Az illetékes hatóságok rendelete értelmében a magyarországi hadifoglyok részére fenntartott máramarosszigeti táborban lévő romániai illetékesi hadifoglyokat átszállítják a foksányi hadifogly-táborba. A Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottsága ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, hogy senki se üljön fel a reakciós forrásokból származó rémhíreknek, melyeket a demokrácia és a nép ellenségei terjesztenek, hogy ezzel nyugtalanságot keltsenek a hozzátartozók körében, mert az osztályozási eljárások után a hadifoglyokat hazabocsátják.

Miért késik Krémel Miksa, a hadirokkant ellátószerv bűnös vezetőjének tárgyalása és mi van a sikkasztó igazgatókkal?

KOLOZSVAR. — Öt hónappal ezelőtt a hatóságok letartóztatták Krémel Miksát, a nyugalmazott boxbajnokot, a hadirokkantak ellátószervének vezetőjét, aki a rábizott összegeket — szegénysorsu hadirokkantak pénzét — saját meggazdagodására használta fel. Panamát-panamára halmozott, kötözte a sőtét kereskedelmi ügyleteit és a hadirokkantakkal édes-

keveset törődött. Ügye abban az időben nagy port vert fel, s bár Krémel nem volt éppen ismeretlen a rendőrség bünygyi osztálya előtt, mindenki csodálkozott letartóztatásán, mert meg voltak győződve arról, hogy Krémel Miksa a becsületes emberek útjára lépett. A nagy port felvert ügy nemcsak a hadirokkantakat foglalkoztatta, hanem az egész közvéleményt is.

Várták a tárgyalást, de a „gyorsított eljárás” ellenére még máig nem került sor a tárgyalásra.

Öt hónap alatt nem történt semmi, a vizsgálóbíró még nem küldte át az iratokat a törvényszékhez.

Szeptember 2-án a kolozsvári Népvédelem leleplezésére újabb botrány pattant ki: az ügyesség letartóztatta Elainschi Oliviu, a Hadirokkant Szövetség erdélyi

központjának igazgatóját, valamint Nicu Gheorghe központi irodavezetőt, akik több mint 3 millió lej sikkasztottak el abból a pénzből, amit a Hadirokkant Szövetség Országos Központja a két háború erdélyi áldozatainak megsegítésére küldött. Az ügyesség — miután elkészítették az előzetes vádiratot — a bűnösöket átadta a kolozsvári törvényszék 2. számú vizsgálóbírói irodájának, ahol tovább folytatták a nyomozást annak megállapítására, hogy Elainschi Oliviuéknak vajjon ez-e az egyetlen büntényük. Ennek megállapítása nem könnyű dolog, de nem is nehéz. Néhány nap alatt el lehetett volna végezni.

A sikkasztás leleplezése óta két hét telt el, a nyomozás még mindig tart, s a gyorsított eljárás, mint tapasztaljuk, lassabb a szokottnál, hiszen a másik hadirokkant ügyben szereplő Krémel Miksa ügyben sem ért még véget.

Az amerikai övezet megvesztegetett bírái felmentik a német háborús bűnösöket

MÜNCHEN. — A bajorországi náciellenes bíróság mintegy negyven vezető bírāja és ügyésze lemondott tisztviselői, köztük a müncheni semmitörés elnöke is.

E lépésre a bajorországi náciellenes

eljárás botrányai miatt került sor. A szabadlevű demokráta párt vezetősége a náciellenes eljárással foglalkozva megállapította, hogy összekötésekkel és megvesztegetésekkel, számos náci nagy tőkés és háborús bűnös uszta meg minden büntetés nélkül a náciellenes eljárást a

került imé vezető tisztviselő.

A szabadlevű demokráta párt vezetőségének határozata megállapítja: „Németország amerikai megszállási övezetében nem náciellenes, hanem re-nacifikálási tevékenység folyik.”

Az igazságügyminiszter tájékoztatója az új lakbérékről

Mennyi lakbért fizet a kereskedő és iparos? — Hogyan kell átszámítani az új lakbéréket?

BUKAREST. — Patrascanu Lucretiu igazságügyminiszter az újságírók előtt ismertette azt a javaslatot, amelyet az új lakbérékkel kapcsolatban jóváhagyásra a minisztertanács elé terjeszt. Az igazságügyminiszter javaslata változatlanul továbbra is érvényben tartja a jelenlegi lakbértörvényt — kivéve annak a lakbérék összegére vonatkozó rendelkezéseit. Az összes lakbértörvényeket tehát az 1948. évi május 1-ig hivatalból megfosztották.

A javaslat az 1940. évi szeptember 22-én megkötött lakbértörvény szerződéseivel kapcsolatban a következőket tartalmazza:

A lakbértörvény 6. szakaszának a) pontja alá tartozó köztisztviselők, az ideiglenes megbízással köztisztviselői teendőket végzők, a köz- és magánnyugdíjasok, a jogi személyiséggel bíró intézmények, ha nem folytatnak szabad foglalkozást, továbbá a hadirokkantak, hadiártyások, hadiözvegyek, a deportáltak és ezek házastársai, a munkások, a kollektív szerződések hatálya alá tartozó magántisztviselők, az írók, művészek és újságírók, ha a szakmai szakszervezet tagjai, azok az egyetemi hallgatók, akik nem töltenek be valamilyen hivatalt, valamint azok, akik szegénységi bizonyítvánnyal tudják igazolni szegénységüket, a folyó évi augusztus 15-én fizetett házbér helyett 28 régi lejért egy stabilizált lejt fizetnek házbérben.

Például, ha valaki a fenti csoportba tartozók közül a folyó évi augusztus 15-én évi 280.000 régi lej házbért fizetett, annak új házbére stabilizált lejtben évi 10.000 lej lesz.

A lakbértörvény 6. szakaszának b) pontjában felsorolt és a kollektív szerződés hatálya alá nem tartozó magántisztviselők, a szabadfoglalkozásuk, vagy foglalkozás nélküliek minden régi 50 lej helyett 1 stabilizált lejt fizetnek. Ha tehát e csoportba tartozók közül valakinek az évi házbére 1947 augusztus 15-én 4 millió lej volt, stabilizált lejtben évi 80.000 lej házbért fog fizetni.

A törvény 6. szakaszának c) pontja alá eső kereskedők és iparosok új házbére szintén úgy számítható át, hogy 50 régi lej 1 stabilizált lejtjé egyenértékű. Az 1940. évi szeptember 22-e után kötött bérleti szerződéseknél, azok, akik a lakbértörvény 6. szakaszának a) pontja alá esnek, az 1938. évi május 1-től 1938 november 1-ig fizetett lakbérösszeg 45 százalékát fizetik. Például, az 1942. szeptember 22-e után bérbeadott ingatlan házbére a stabilizációig évi 2 millió régi lej volt, viszont az 1938. évi fenti időszakában a bérletért csak 50.000 lej fizetett. A folyó évi augusztus 15-e

után ennek az ingatlannak a lakbére az 50.000 lej 45 százaléka lesz, tehát 22.500 stabil lejt.

A lakbértörvény 6. szakaszának b) pontja alatt felsorolt személyek, tehát a kollektív szerződés hatálya alá nem eső magántisztviselők, szabadfoglalkozásuk és foglalkozás nélküliek stabilizált lejtösszegben azt a lakbért fizetik, amelyet 1938 május 1-e és 1938 november 1-e között fizettek.

A lakbértörvény 6. szakaszának c) pontja alá eső kereskedők és iparosok az 1938 május 1-e és november 1-e közötti lakbérösszeg háromszorosát fogják fizetni.

AZ IRODÁK ÉS ÜZLET-HELYISÉGEK BÉRE

Az állami hivatalok, otthonok, iskolák, kávéházak, szövetkezetek, a lapok szerkesztőségei és kiadóhivatalai az 1938. évi lakbér felét, tehát 50 százalékát fizetik stabilizált lejtben.

A magánosok részéről bérelt irodák, üzlethelyiségek és raktárak bérei a következők: műhelyek, amelyek legfeljebb 5 munkást foglalkoztatnak, vagy 5 lóerő motorral dolgoznak, a lakástól különválasztott helyiségért az 1938. évi béreket fizetik.

Üzlethelyiségek, raktárak, kereskedelmi és iparvállalatok, klubok, strandok és szállodák az 1938. évi bér kétszeresét fizetik.

A fényüzési helyiségek és luxusüzletek az 1938. évi bér háromszorosát fizetik.

Az összes olyan 1938. évi szerződéseknél, amelyek a bérleti díjon kívül a fűtés és a karbantartás költségeit is feltüntetik ezeket az összegeket az 1-3 szorzószámmal kell beszorozni, majd az így nyert teljes összegből 25 százalékot levonni és az így kialakuló összeg lesz fizetendő stabilizált lejtben. Ha pedig a szerződés ezeknek a járulékoknak csak egy részét foglalja magában, úgy a fűtésért a megszorított összegből 15 százalék, a karbantartásért pedig 5 százalék hozandó levonásba.

Az új részben újjaépített, vagy teljesen átalakított ingatlanoknál az érvényben lévő lakbértörvény szerződés lejártáig a lakbér összegének háromszorosát kell fizetni. Viták esetén választott bíróság dönt, amelynek elnöke a járásbírósg vezetője, tagja egy választott bíró a háztulajdonos és egy választott bíró a bérlő képviselőiben.

Az állásukból elbocsátott tisztviselők, alkalmazottak, az új lakbérékkel kapcsolatban ugyanazokat a kedvezményeket élvezik, amelyek elbocsátásuk idejében megillették őket.

Az igazságügyminiszter közölte azt is, hogy javaslata értelmében a háztulajdonosok a bérlők bármely csoportjától legfeljebb csak az 1938. évi lakbér 50 százalékát kaphatják kézhez. Az ezen felüli összeg az állam tulajdonába megy át. Ezekből az összegekből külön alapot létesítenek „Hejréllítási alap” címen és ebből a háborúsítottok vidékeket állítják helyre és lakásokat építenek a fizetések alkalmazottak részére.

LEGUJABB SPORT

Bulgária kerékpároscsapata lett az első a Balkán Olimpián

SZÓFIA. — Most fejeződtek be a Balkán Olimpia kerékpáros küzdelmei. Első lett Bulgária csapata 25 ponttal, 2. Jugoszlávia 17 ponttal, 3. Magyarország 12 ponttal, 4. Románia 5 ponttal, 5. Albánia.

Szófiában tartották meg a Balkán Olimpia birkózó küzdelmeit is. Ezt Magyarország nyerte meg 32 ponttal, 2. Románia 18 ponttal, 3. Jugoszlávia 16 ponttal, 4. Bulgária 14 ponttal, 5. Trieszt 12 ponttal, 6. Albánia.

SPORTHIRADÓ

AZ EURÓPA USZÓBAJNOKSÁGOK, amelyeket Monte-Carloban rendeztek meg 16 nemzet 370 versenyzője rész-

vételével, véget értek. A férfi összetett versenyben az első Magyarország 79 ponttal, 2. Franciaország 74 ponttal, 3. Svédország 73 ponttal, 4. Anglia 33 ponttal, 5. Olaszország 30 ponttal, 6. Csehszlovákia 18 ponttal. A női összetett versenyben 1. Dánia 72 ponttal, 2. Hollandia 54 ponttal, 3. Franciaország 34 ponttal, 4. Anglia 31 ponttal, 5. Magyarország 28 ponttal, 6. Ausztria 18 ponttal.

JUGOSZLÁVIA—ALBÁNIA Balkár Kupa labdarúgómérkőzés Tiranában a jugoszlávok 4:2 (4:1) arányban győztek. FINNORSZÁG—FRANCIAORSZÁG atlétikai viadalt tartottak Helsinkiben az Olimpiai Stadionban. A finnek 78:62 arányban győztek.

ISKOLAI KALAUZ

Önálló intézetté alakult a szatmári tanári iskola magyar tagozata

SZATMÁR. — A szatmári faipari iskola magyar tagozatát a Magyar Népi Szövetség előterjesztésére a nemzetnevelésügyi minisztérium 231.845—1947. számú rendeletével önállósította. A rendelet szerint az ipari fiuliceum magyar tagozatának ügykezelését elváltatják a román tagozattól és így az eddig közös igazgatás alatt működő két tagozat a jövőben mind szellemi, mind anyagi vonatkozásban önálló vezetés alá kerül. Az iskolaépületet és a műhelyhelyiségeket arányosan fogják szétosztani és a két iskola szertárát és műhelyfelszerelését is különválasztják. Az iskola végzett a növendékei mint faipari művezetők kapnak elhelyezést.

A kolozsvári Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola tájékoztatója az 1947-48 tanévre

A kolozsvári Állami Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola az ország többi zene- és színművészeti főiskolájával egyenrangú és állami érvényű oklevelet (diplomát) ad.

A főiskola tanszakaira való beiratkozásnál a tanulók a következő kor- és tanulmányi feltételeknek kell hogy megfeleljenek:

1. Pedagógiai tanszak (jövendő középiskolai ének és zenetanárok számára) a) 17—30 év, b) érettségi, tanítóképző, vagy ipari, kereskedelmi liceum absolváló bizonyítvány.

2. Zeneszerzési tanszak: (hivatásos zeneszerzők és karnagyok képzésére) a) 15—30 év, b) 4 középiskola.

3. Énektanszak: a) 17—30 év, b) 4 középiskola.

4. Hangszeres tanszakok: (zongora, orgona, vonós- és fuvós-hangszerek) a) 11—25 év, b) 4 elemi osztály.

5. Színművészeti tanszak: a) 16—25 év, b) 4 középiskola.

A vizsgáztató bizottság indokolt esetekben és különleges művészi képességek esetén engedélyt tehet a korhatár és tanulmányi feltételek tekintetében, a pedagógiai tanszak kivételével. A hangszeres tanszakokra kivételes tehetséggel kezdő növendékeket is felvesz a főiskola. A tehetséges és kiváló előmeneteli szegénysorsú hallgatókat a főiskola tanulmányi segélyben (ösztöndíj) részesíti.

A főiskolára való felvétel a rendelkezésre álló helyek keretén belül felvételi vizsga alapján történik, melyre a minta-úrlapon megírt kérvényt legkésőbb a vizsga megtartását megelőző napon kell benyújtani. A kérvényhez a következő okmányokat kell mellékelni:

1. Születési bizonyítvány, 2. Tanulmányi bizonyítvány, 3. Állampolgárságot igazoló okmány, 4. Egészségi bizonyítvány, 5. Bűntelenségi bizonyítvány (Cazier Judiciar), kiskorúknál szülői beleegyezés abban az esetben ha a beiratkozás nem a szülők valamelyiki intézi.

A felvételi vizsga anyaga: 1. Pedagógia és zeneszerzés: tanszakoknál: hallás, intonáció, ritmus és elméleti ismeretek megvizsgálása, egy szolfézs éleleklése első látásra.

2. Énektanszakon a hallás és a hang megvizsgálása, egy könnyű szolfézs éleleklése, két-három dal előadása.

3. Hangszeres tanszakokon a hallás és az elemi zeneelméleti ismeretek megvizsgálása, egy könnyű gyakorlat eljátszása első látásra, 2—3 gyakorlatnak és egy előadási darabnak előadása.

4. Színművészeti tanszakon 2—3 versnek vagy prózának előadása. Figyelembe veendő a kiejtés minősége, a hangszin, valamint a jeztölt alakja és fizikuma.

A felvételi vizsgák ideje:

1. Pedagógia és zeneszerzés: október 1-én.

2. Zongora, orgona: október 2.

3. Vonós és fuvós hangszerek: október 3-án.

4. Énektanszak: október 4-én.

5. Színművészeti tanszak: október 7-én.

A múlt tanévről elmaradt pótvizsgákat a megfelelő felvételi vizsgák napján tartják.

A felvételi vizsgát sikerrel letett növendékek és az intézet régi növendékei számára beiratkozás ideje október 8—11-ig.

Az előadások október 13-án kezdődnek.

A Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola címe: Cluj—Kolozsvár, Mărcol-utja 5.

ADAS-VÉTEL

MODERN díorníros rekamié sürgősen eladó. Dózsa György-utca 12, I. emelet, 3. ajtó. 6929

MODERN konyhaberendezés, új szalon, télikabátövezt olesón eladó. Tordai-ut 40, II. emelet 9. 7262

ELALDÓ új, modern konyhabutor, részben élelemért is. Páris-utca 45, asztalosműhelyben. 6920

SÜRGŐSEN eladó komplett szoba, konyhaberendezés. Cim a kiadóban. 6921

KÁLYHÁSOK! Ócska törött cserép eladó. Cim a kiadóban. 7267

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 2 lej. Legkisebb hirdetés (10 szó) 10 lej. Állást keresőknek 10 szóig 15 lej. Cim a kiadóban és jellegű hirdetéseknek 5 lej pótdíj fizetendő. Szöveg-hirdetés szavankint 6 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 6 lej. Keretes hirdetés négycentiméterenkint 4—5 lej. Házasság—levelezés 5 lej szavankint. Nyilttér szavankint 10 lej.

Belváros közelében lévő pékséghez társat keresek.
Cim a kiadóban.

ALLAST KERES
JOBB esaládoz szoptatni mennek. Cim a kiadóban. 7173

ALLAST KAPHAT
BEJARONÓ kerestetik egész napra. Carol Marx-utca 33, Salamon. 6919
GYERMEKSZERETŐ minden leányt keresek. Délután 3—5-ig jelentkeznék. Kéki, Arany János-utca 19 szám alatt. (Sétányon). 7266

INGATLAN-LAKÁS
EGY kis szobát butorral és ágyneművel együtt átadnám. Cim a kiadóban. 7276

ELCSERÉLNEM tordai villámot berendezéssel és még másokat is magyarországi javakkal. Krauss, Uioara, Solvay-művek. 1931

KÖZPONTI többszobás, rendelőnek, irodának alkalmas, modern lakószobát elcserélném kertes, két szoba, konyha, fürdőszobás lakással. Ajánlat: Borbáth ügyvéd irodájába, Mária királyné-utca 9 szám alól kérek. 7254

ELCSERÉLEM temesvári belvárosi 3 szobás komfortos lakószobát Kolozsváron megfelelő lakással. Cim: Nicolae Balcescu-utca 16, Kolozsvár. Délután 2 és 7 óra között Bozsán. 6911

JÓFORGALMU kis üzlet átadó. Erdőkölödi Arpd-ut 9, Lászlóné. 6927

KÜLÖNFELÉR
MENYASSZONYI ruhák, fátlyak, koszorúk kikölcsönzése a „Dahlia”-ban, Horea-ut 35.

ELCSERÉLNEM szoba, konyha, speiz lakószobát nagyobb, vagy hasonlóval. Cim a kiadóban. 6923

SZVETTEREK, sálak és keztük kötését vállalom. Özvegy Polgár Antalné, Petőfi-utca 21, hátul az udvarban. F.

ELVESZETT vasárnapi délután a sporttelepen egy celluloid borítékban Grünberger Adalbert névre szóló iratok. Megtalálójá adja le Horea-ut 5, II. emelet 19 számra, magas jutalomban részesül. 6922

FELLESÉGÜL vennék 38—42 év közötti urinót. Leveleket „Házasság” jellegre kérek. 6930

ELCSERÉLNEM szoba, konyha, speiz lakószobát nagyobb, vagy hasonlóval. Cim a kiadóban. 6923

Értesítés

Tudomására hozzuk i. t. fogyasztóinknak, hogy f. év augusztus 15-től kezdődőleg villamos energia egységára ideiglenesen az alábbiakban állapítottuk meg:

Általános világítási egységár.....	24.— Lei/kWh
Lakás	17.50 „
Köztisztviselők	14.— „
Erdőviteli korlátlan használatu egységár	13.50 „
„ korlátolt	10.— „
Fogy. sz. ásmérés:	
Egyfázisú fogyasztásmérővel	havi 25.— Lei
Többfázisú	50.— „
Bekapcsolási díj	160.— „
Visszakapcsolási díj	80.— „

Egyben felhívjuk i. t. fogyasztóinkat, sziveskedjenek az esedékes számlákat idejében kifizetni, mivel pénz hiányában, az áramszolgáltatás zavartalan menetét csak esetekben biztosíthatjuk. Egyként jelen közlemény megjelenése után szabályrendeletünk értelmében kénytelenek leszünk nem fizetés miatt a villamos berendezést kikapcsolni.

A visszakapcsolási díj 50.— Lei. Megjegyezzük, hogy a moratorium az áramfogyasztási tartozásokra nem vonatkozik, Kolozsvár, 1947. szeptember 13.

Kolozsvári Villamos Művek Igazgatósága.

ELVESZETT
jökedvét visszanyerheti, ha eljön a Magyar Népi Szövetség Kolozsvári Szervezetének

TARKA ESTJÉRE

f. hó 20-án, szombator este fél 8-kor a Farkas utcai székházba

Közreműködnek:

Asztalos István író, Csóka József, Papp József, Bende László, Beller Kornélia, Csermínszky Kurt, Kleizner Clariss és Babcsák Tiborné a kolozsvári Állami Magyar Színház tagjai. Lakatos Ferenc (hegedű), a kolozsvári Iparos Egyesület dalárdája Rezik Károly vezetésével, a „Victoria” Szövetkezeti Kultúrcsoportja és a „Rendő” börtény színtárszó csoportja, Konferdál: Dr. Molnár Ferenc

1947

Megjelenik

SZEMLÉR FERENC

nagy regénye

Arkangyalok bukása

Kiadja a Józsa Béla Athenaeum

Október